

Foto: Lucia Eggenhoffer

Stejné příběhy, jiná jména. Studenti vzdali úctu obětem komunistického režimu.

Pietní happening zároveň poukázal na bezpráví, ke kterému dochází v Bělorusku, Rusku a dalších postsovětských zemích

V souvislosti se Dnem památky obětí komunistického režimu, který každoročně připadá na 27. červen, uspořádal vzdělávací program JSNS společnosti Člověk v tísni pietní akt, během kterého vzdali studenti úctu obětem komunistického bezpráví a odpůrcům komunistického režimu. I díky jejich postojům a činům dnes máme svobodu a demokracii.

Pietní happening také připomněl konkrétní osudy lidí, kteří se v současné době zasazují o svobodu a dodržování lidských práv. Příkladem takových států jsou Bělorusko, Rusko, Tádžikistán, Kazachstán nebo Ázerbájdžán. Zároveň poukázal na podobnost jejich osudů s příběhy odpůrců komunistického režimu v Československu.

*„Zatímco Česká republika se po sametové revoluci vymanila ze sevření sovětského impéria, i když jsme stále svědky kremelského vměšování do našich vnitřních záležitostí, mnohé země bývalého Sovětského svazu **dosud svobodné nejsou**. Jejich vůdci dlouhodobě a systematicky potlačují disent, přitom se vzájemně inspirují a učí. V samotném Rusku jsou pak **pronásledováni, zavíráni a zabíjeni nezávislí novináři, obránci lidských práv, opoziční politici i angažovaní občané,**“* uvádí Karel Strachota, ředitel vzdělávacího programu JSNS organizace Člověk v tísni.

Na dvě desítky studentů vytvořily na pražské náplavce dlouhou řadu dvojic. Jeden z dvojice představoval konkrétního člověka z naší nedávné minulosti. Druhý student z každé dvojice byl

oblečený celý v bílém a na obličej měl nasazenou masku. Představoval u nás málo známé či zcela neznámé lidi, kteří aktivně vzdorují režimům v různých zemích bývalého Sovětského svazu. Jejich tvář a příběh byly přístupné prostřednictvím QR kódů umístěných na maskách.

Minulost se tak symbolicky setkává s přítomností. Všichni vybraní ze zahraničí jsou mladí lidé, je to zároveň tedy i generační setkání. Přítomní studenti a další mladí lidé v České republice se tak mohou zamýšlet nad osudy svých vrstevníků v nedemokratických zemích světa.

Štefan Kiripolský – Raman Pratasevič

„Na příkladech několika dvojic ukazujeme, že totalitní a autoritářské režimy se projevují stále stejně, zločinně, agresivně, nelidsky. A stejné jako v minulosti jsou také příběhy statečných mužů a žen, kteří jim vzdorují,“ popisuje Karel Strachota a dodává: *„Únos novináře Štefana Kiripolského, který po útěku z Československa pracoval ve vídeňské pobočce Rádia Svobodná Evropa, je až neuvěřitelně podobný osudu běloruského novináře Ramana Prataseviče. Štefan Kiripolský se svou družkou cestoval vlakem na dovolenou do jižního Rakouska přes sovětskou okupační zónu. V ní sovětská vojska zastavili, zatklí ho a předali do Československa. Raman Pratasevič byl spolu s přítelkyní zatčený po vynuceném přistání letadla letícího přes Bělorusko.“* Oba dva novináři přinášeli pravdivé informace o tom, co se v jejich zemích děje, oba byli při výsleších mučeni. První z této dvojice byl nejprve odsouzen na doživotí a ve vězení nakonec strávil 14 let. Osud druhého je v zemi, ve které vládne bezpráví velmi nejistý.

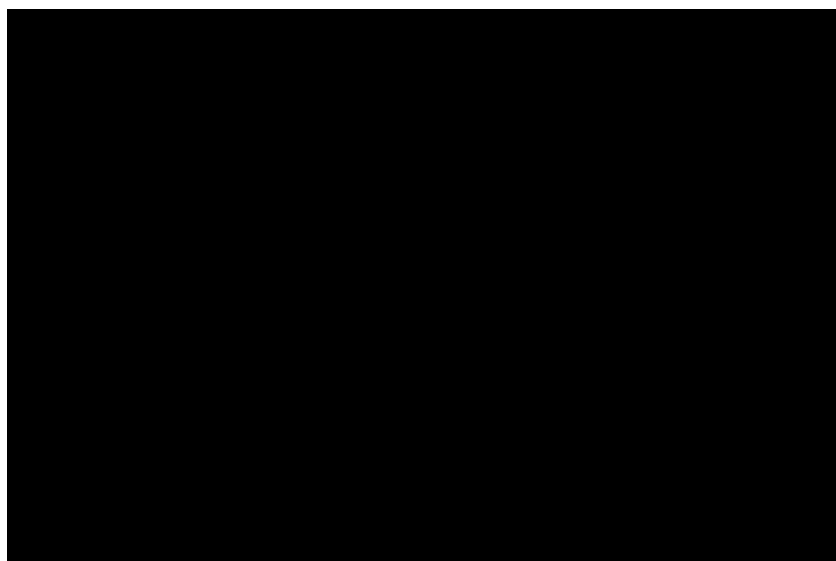
Jan Palach – Irina Slavina, Dagmar Šimková – Marfa Rabkova, Karel Pecka – Ihara Losik

Podobnost příběhů Ramana Prataseviče a Štefana Kiripolského není ojedinělá. Ruská novinářka **Irina Slavina** zvolila definitivní formu protestu a se vzkazem *„Z mé smrti, prosím, viňte Ruskou federaci“* se stejně jako **Jan Palach** sebeobětovala. *„Dagmar Šimkovou dneška je Běloruska Marfa Rabkova. Pro obě statečné nezločinné ženy si přišla tajná policie, následovalo obvinění z protistátní činnosti. První z nich byla uvězněna na 14 let, tu druhou čeká soud a hrozí jí až 12 let vězení. Příběh novináře Karla Pecky má v současnosti nového nositele, Ihara Losika. Běloruský bloger a novinář je zavřený ve vězení, podle svědectví ve velmi špatném zdravotním stavu,“* uvádí ještě ke konkrétním příkladům dnešního bezpráví Karel Strachota.

S medailonky všech vybraných osobností se může veřejnost seznámit na portálu [JSNS.CZ](https://jsns.cz), kde je také možné vyjádřit podporu těmto statečným lidem připojením svého podpisu k [otevřenému dopisu](#).

„Pro politické vězně v současných postsovětských režimech je nesmírně důležité a povzbuzující, když vědí, že se o jejich případy zajímá veřejnost ve světě a vyjadřuje jim aspoň symbolickou podporu. Veřejný zájem a tlak může pomoci tam, kde se tito lidé spravedlnosti jinak nedočkají,“ říká zástupkyně ředitelky Centra pro lidská práva a demokracii společnosti Člověk v tísni **Nadiia Ivanova**.

Video z pietního aktu je možné zhlédnout na webových stránkách [JSNS.CZ](https://www.jsns.cz) nebo [Facebooku](#).


```
<iframe width="560" height="315" src="https://www.youtube.com/embed/5gZ3m3g7-Dw"
title="YouTube video player" frameborder="0" allow="accelerometer; autoplay; clipboard-write;
encrypted-media; gyroscope; picture-in-picture" allowfullscreen></iframe>
```

Fotografie video a další grafické materiály je možné stáhnout zde:

<https://peopleinneed.canto.global/s/KJ32C?viewIndex=0>

Partneři:

Jan Barta
Dušan Šenkypf
David Holý

Libor Winkler

Hana Dvořáková

Martin Hájek

Pavel Baudiš

Kontakt:

Karel Strachota

ředitel vzdělávacího programu JSNS

tel.: 777 787 930, e-mail: karel.strachota@jsns.cz

Tereza Anna Štegmánová

mediální koordinátorka vzdělávacího programu JSNS

tel.: 775 619 560, e-mail: tereza.stegmannova@jsns.cz

